
DISSERTATIO PHYSIOLOGICA

INAUGURALIS,

DE

SOMNII S, &c.

DISSERTATIO PHYSIOLOGICA

INAUGURALIS

DE

SOMNII S. & C.

DISSERTATIO PHYSIOLOGICA
INAUGURALIS,

QUÆDAM DE

Somniis, et quibusdam aliis Mentis
Alienationibus complectens,

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GULIELMI ROBERTSON, S. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto;

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

JOSEPHUS GAHAGAN,

HIBERNUS,

Soc. Reg. Med. Edin. Praesidarius,

Soc. Speculat. Soc. Nat. Stud. Edin. Socius;

Nec non

Soc. Med. Aquar. Sex. Socius Honorarius.

*Το φαντάσμα το απο της κινήσεως των αισθημάτων, 'όταν εν
τω καθευδειν η' η καθευδει τουτ 'εστι ενυπνιον.*

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛ. ΠΕΡΙ ΕΝΥΠΝΙΩΝ.

Ad diem 24 Junii, hora locoque solitis.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR et SMELLIE,

Academiae Typographos,

M,DCC,XCI.

Fratri suo charissimo,

MATHIÆ GAHAGAN, M. D.

Soc. Reg. Phys. Edin. Praefidar. Soc. Natur.

Stud. Soc. Respond. &c. &c.

Artem salutiferam in Insula Grenada

Feliciter exercenti ;

Itemque,

Praeceptoris spectatissimo,

ANDREÆ DUNCAN, M. D.

Colleg. Med. Reg. Edin. Praefid. Digniff.

Med. Theoret. in Alma Acad. Edin.

Profess. Celeb. &c. &c.

S. P. D.

JOSEPHUS GAHAGAN.

*QUUM laborum academicorum primitias, caris
mibi amicis potius in testimonium studii, quam viris
magnis, mihi parum notis, ad patrocinium concilian-
dum, consecrare statuissem, quin vos, optimi! prae-
caeteris seligerem, quibus opellum hocce inscriberem,
nullus haesitavi. Dum vobis igitur, praeceptoribus,
patronis, amicis, gratum animum verbis ex-
primo, eodem illo fonte purissimo et integerrimo
unde amicitia fluxit, ipsa verba derivantur; ves-
trae vero virtutes, et quae in me beneficia contulistis
assentationis*

assentationis ne suspicionem quidem in me cadere sinunt. Altero non tantum cognitionis medicae quam hic hausi, magnam partem debeo, sed etiam per tres annos, quibus una habitandi felicitas contigit, ab eo urbanitatis et benevolentiae, quibus adeo eminent, erga me tot tantaque specimina edita sunt, quae, quum illam partem vitae meae inter felicissimas collocaverint, nunquam in memoriam sine maximis gratiis revocabuntur. Alterius pro meritis quomodo justas grates persolvam? qui mihi cunis vix egresso, (patre eheu! optimo mortuo), omne parentis officium subiit, praestitit, absolvit. Quum fraterni amoris ferventibus votis observantia et meritorum recordatio accedat; mentis ab humanitate non prorsus abhorrentis sensa, nulla verba expriment.

Vivite, viri aestimandi! omnemque felicitatem experiamini quam, aut ingenii dotes consequendi aut virtutes fruendi potestatem vobis tribuunt. Hoc studiorum specimen oculis benevolis intueamini, e quibus ideo maximam voluptatem capio, quod grati animi pro beneficiis, observantiaeque ob virtutes vestras publicum testimonium exhibendi, facultatem mihi praebeat. Valete.

Ye guardian spirits ! to whom man is dear,
From these foul demons shield the midnight gloom :
Angels of fancy and of love ! be near,
And o'er the blank of sleep diffuse a bloom :
Evoke the sacred shades of Greece and Rome,
And let them virtue with a look impart :
But chief a while, O ! lend us from the tomb
Those long lost friends for whom in love we smart,
And fill with pious awe and joy-mixt woe the heart.

THOMSON.

The guardian spirit, in whose name is
From these foul demons (said the ruler) of
Angels of mercy and of love; be gone.
And over the black of deep Hell's a
Mark the latest marks of Green and
And let them stir their look in
But still a while, O! let us learn the
Those long old friends for whom in
And all with eyes and for mine was the name.

THE END

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

'S O M N I I S.

QUUM ea res, de qua scripturi sumus, quibusdam a tyronis in medicina studiis prorsus aliena videri posset, pauca prius dicere, quae argumentum nostrum defendant, necessarium duximus. Neque hoc solum nosmet excusabimus, quod tot tamque varia literarum studia et medicorum officium postulet, et liberalium academiarum leges fanciverint: Quippe qui, etiamsi hic defensionis locus totus deesset, nexu intimo quidem illo, sed minus notato, qui propositum nostrum inter et scientiam medicam

intercedit, selectionem nostram satis vindicari posse credamus.

Animi cum corpore nexus, alteriusque in alterum actio, omni aevo mortalium ingenii dotibus valentium attentionem sibi vindicaverunt. Neque hae res, quum ad physiologiam et medicam praxin quodammodo pertinent, ab ipsis medicis eruditis penitus negligi sese passae sunt. Quod si harum rerum cum medicinae scientia conjunctio mansisset, profecto plura nobis nota essent, ex quibus animi, cum quoad sanitatem ejus, tum quoad morbos aut ipsius animi, aut corporis etiam, a statu mentis provenientes, theoriam rationalem struere possemus. Dolendum vero quod res aliter evenerunt. Nam quae vel minimam cum mente affinitatem habent, ea sibi cuncta metaphysici vindicaverunt. Quorum ingenio, mentem pro arbitrio dividendo, et dotes congenitas fingendo, rem, alias satis simplicem futuram, implicitam et obscuram reddiderunt.

Exinde

Exinde ortum est, quod doctrinam de mente in genere, praecipue vero, quae ex illa ad physiologiam evidentius pertinent, metaphysicorum argumenta adeo turbaverunt. Huc referri debet, de qua hic loci differendum erit, aliaeque mentis alienationes, siue causis constantibus ortae illae fuerint siue temporariis; quales sunt maniae quaedam species, delirium, spirituum stillatitiorum, et opii effectus, &c. Haec metaphysicorum confusio in doctrina de somniis magis adhuc conspicua est. Philosophorum enim alii in somniis praeterita detegi, futura praedici credentes, digna haec quae pro afflatibus nescio quibus ipsius numinis haberentur, arbitrati sunt; pars a geniis numini subjectis suggeri illa hominibus; pars denique acta esse libera mentis solutae, nexu ejus scilicet cum corpore inter somnum laxato, voluerunt.

Hujusmodi extiterunt variae hypotheses, quarum quaedam altius perpendamus, ut rem nostram

tram

tram ex istis difficultatibus eripiamus, quibus a metaphysicis jamdudum obruta tenetur, necesse erit. Quo factō, somniandi phaenomena, secundum theoriam principiis simpliciore, ut putamus, et quae rebus applicata dignior videtur approbatione exponemus.

Philosophia antiquorum praecineta, quae omnes materiae motus principi cuidam, seu animo plus minusve perfecto a materia prorsus abhorrenti, tribuit, machinam quoque humanam ψυχῆς alicui, sive animo altioris naturae, dirigendam mandavit. Huic isti tanquam deo in nobis vim inesse crediderunt, errores corrigendi, si quos corporea compages fuderit, ejusque liberi tum demum divina opera cerni, quum vincula illa rupta sint, quibus cum comite suo terrestri cohaereat. Illo enim nexu, nisuum ejus nativam vim et splendorem multum impediri et obscurari.

Horum philosophorum conaminibus, quibus

hanc

hanc animam humanorum actorum directricem ad sidera evehere voluerunt, commenta eorum de somniis forsitan debemus. Est opus eruditum haud diu publici juris factum, quod antiquae philosophiae plenam expositionem continet, ejusque prae hodierna excellentiam multis commonstrat. In hoc *, propositum de somniis, ex mente integra oriundis, exsecutus est auctor pari ingenio et ardore animi; nimis tamen fastidiose inventa omnia atque sententias, situ antiquitatis parum insignita, sprevit atque contempsit. Hic auctor doctissimus, secundum antiquorum hypothesin, supremam hujus animae mundi imperatricis existentiam summo studio propugnat; perque illam homines cogitare, materiae varios eventus effici dirigique contendit.

Quod autem somnambulatio, somnia, aliaque noctis spectra, vi mentis sejunctae oriantur, auctor

tor

* Antient Metaphysics, Tom. ii. p. 247. et seq.

tor celeb. ex historiis variis ab illo recensitis, et praecipue ex una prorsus inaudita judicat. quam illi narravit D. Hans Stanley. Fertur enim Comitissa quaedam, dum morbo laborabat, lingua per somnum usa, quam illa admodum puella didicisset; sed cujus memoriam longo tempore non potuisset revocare *.

Quod, ut cum theoria sua conjungeret auctor cl. recordationis vires hujus Comitissae somno et morbo pendere statuit; tunc enim mentem minus quam ullo alio tempore corpori adhaerere; ita ut, vinculo illo laxato, istis viribus mens quodammodo utatur, quibus a nota a corpore polleret, easque res in memoriam revocet quibus olim assueta fuerit.

Ex hoc exemplari mentis sine corpore vagantis auctor summo mentis acumine infert, hanc Comitissam, si aut erudita aut philosophiae de-

dita

* Idem, pag. 218.

dita fuisset, theorematum prius ignota, aliaque arcana philosophiae, lucide percipere potuisse.

Hic vero aliquis quaeret: Philosophi num somniorum aut morborum sunt experti? Sin minus, cur ab his non accipimus inventa hujusmodi mira et subita, qualia a mente cui nihil sit ignotum, si quando libere agerit, profluere deberent. At revera, si quid apud hunc significat mens bene intelligamus, expectandum esset, ut ejus acta et inventa rusticus vel incultissimus aequae proferret ac sagacissimus philosophus.

Quod mens per somnum libere exerceatur, hujus rei praeter historias ei supra relatae simillimas, nil adest argumenti, nisi docta auctoris et trium philosophorum antiquorum somnia*. At quum excellentium illorum virorum per somnum inventa parum nobis exponantur, nil praeter has historias considerandum restat, quas etiam

* Scil. Socratis, Aristidis, et Synesii.

Vide opera supra citat. Chapter on Dreams, passim, et Tom. ii. p. 241. Not.

amfi totas veras ponamus, tamen non multum theoriae auctoris prae aliis favebunt ; aliis enim, nec difficilius applicari possunt, quotquot nobis videndi facultas adhuc fuit. Nam ut hanc solummodo historiam inspectemus, ut mentis per se agentis exemplum sit hoc stabilire necesse est, quod Comitissa mente capta notiones protulerit tales, quales cognoscendi nunquam ante ei locus fuisset ; at hoc ne auctor quidem ipse asserere audet.

Et si somnia mira quaedam visu, et praeter consuetudinem inter se juncta produnt, tamen animi per se agentis nullum praebent argumentum. Eorum materiam licet minus distincte ordinatam tribuunt, res olim sensibus objectae, neque mirari nos leges memoriae patiuntur, quod notiones quaedam, diu postquam receptae fuerint, subito et inopinanter redeant.

Somnium minus perfectum somnia vividiora
comitari,

comitari, et haec, corpore minime perturbato, rationi maxime esse consentanea, vix a quopiam negabitur ; tamen res prorsus aliter se haberent, si a mentis liberae exercitio somnia pendeant. Acta enim animi tum maxime apparere et perfectissima esse deberent, cum corpus altius quiesceret ; et quando hoc morbidum factum esset, tum illius (ad tempus servitio liberati) exercitia fortiora viderentur.

Porro, hae tam mirae tamque magnificae animi per somnum operationes, si denuo in mentem revocantur, plerumque leves evadunt et futiles ; idque summo jure, quum quodcunque ponimus aut statuimus, id unica tantum impulsuum serie inducti, rerumque antea factarum ex toto obliti, ponamus et statuamus.

In somniis pariter ac caeteris mentis corporisque conditionibus, inde a prima horum junctione, usque ad tempus ubi ab invicem dissoci-

antur, simile semper unam inter et alium confortium manere videtur, et quod ad utrumque pertineat, ita ut simul et pro rata portione ad perfectissimum statum ascendant, pariterque una deficiant. Quod si mira quaedam quae de moribundis narrantur, ita ut narrantur acta essent, contra hanc sententiam graviter pugnarent; haec autem tota notio (licet magnifica, quoad plurima exempla summa illa veneratione, qua ultima amicorum dicta excipimus, potius quam a viribus animi revera auctis, orta nobis videtur.

Hanc theoriam alia fat magna premit difficultas; nam, ut excursions animi sejuncti statuantur, necesse primo esset, ut notiones congenitae existere demonstrarentur, tanquam ipsius mentis dotes ei a principio a natura datae; quam tamen sententiam adeo funditus evertit celeberrimus Locke, ut ejus de hac re argumenta denuo exponendi opus non sit, ne longiores simus, et ab hujus opelli proposito aliena tracte-

tractemus. Hoc tantum contenti erimus, si his et quae antea protulimus ratiociniis concludere licuerit, nil esse quod mentis sejunctae a corpore, dum hoc vita fruitur, operationes stabilire potest.

Has operationes inter somnum fieri quae adducuntur, ut probetur, jam antea diximus, et quam parum rem ostendant notavimus. Id tantum addemus, quod si auctori operis antea citati totam hypothesein largiremur, doctrinae cui ipse quam maxime favet, et pro qua summis viribus contendit, summopere contradiceret. Si quis quam sint excelsae operationes mentis integrae demonstraturus, ad ea confugeret quae per somnum profert, infelix prorsus opus susciperet; nam quicumque somnia ipsius ullatenus recordaretur, tantum abest, ut gratias agere vellet *ἄοχη* illi, propter res utiles quas illum docuerit, quod e contra criminum illam gravissimorum voluntate accularet; in plurimis exemplis sibi ipsi adversam,

adversam, lubidinosam, vel etiam flagitiosam inveniret.

Ut jam auctoris eruditi sententiam demittamus, venia nobis sit, ex ejus libro theoriae Aristotelis epitomen eliciendi. Hanc theoriam multis examinavit, utque videtur approbavit, licet crassiolem aliquis crederet, quam quae ad systema ejus subtilissimum pertineret.

“ Omnes sensus, secundum Aristotelem, a motibus organorum oriuntur, quos res externae excitaverint. Hi motus ad sensorium, (sensem communem vocat) propagati istas mentis perceptiones creant, quae sensus audiunt. Organorum motus, cessante actione externorum, perdurant, ut corpus moveri pergit, licet corpus, a quo motum fuerit, jam absit. Nam si fixis oculis quemvis colorem inspiciamus, et ad alium statim nosmet convertamus, prioris impressio adhuc retinetur, quod fieri, nisi motu primo perstante,

stante, omnino non posset. Has motuum continuationes die quidem non sentimus, propter impressionum tum communicatarum varietatem; sed silentio noctis, somno sopiti, nullis in organa impressionibus factis, saltem quae ad sensorium pervenirent, impressionum interdium acceptarum motus manent, adque sensorium nunc vacuum propagati, impressiones gignunt, unde somnia, sive sensorum vigilantium reliquiae, componuntur.

“ At vaporibus sive halitibus a capite descendibus turbari ista propagatio potest, unde confusio, qualis est in aquis agitatae imaginum repercussarum, quae, si permagna sit, ut infantibus accidere solet, nullum somnium; si lenior, motuum ad sensorium propagationem haud impedit *.”

In

* Vid. Antient Metaphysics, Vol. ii. p. 247.

Vid. quoque Aristotel. de Insomniis, cap. 2. et 3.

———— de Divinatione per insomnium, in fine.

In opera Baxteri * aliud tentamen invenimus eruditum de somniandi phaenomenis. Hic auctor ardore animi non exiguo, sed parum ut puto philosophice, omnes conatus talia phaenomena e principiis mechanicis, et a materie sumptis, explicandi, tanquam summi numinis potentiam et dignitatem minuentes, exprobat. Eandem censuram etiam ad ratiocinia mechanica de miris hodiernorum circa physica inventis extendit.

Quae si quis vel minime secum reputaverit, persuadebitur talia objicere neminem potuisse, nisi cujus mentem superstitione obscurasset, ita ut eventus naturae, eorumque causas, animo complecti non possit. Leges, quibus regitur mundus, non solum divinam Creatoris naturam non obscurant vel minuunt, sed etiam potentiae ejus splendidissima dant exempla; quorum contemplatione,

* Vid. Essay on the Immateriality of the Soul, Chapter on Dreaming, p. 240 et seq.

platione, vim summæ sapientiae primariam semper miremur et confiteamur, necesse est *.

Inter ea quæ ab hoc auctore explicationi somniorum mechanicae objiciuntur, hoc est præcipuum, quod qui ita rem explicaverint (saltem qui impressiones renovatas defenderint) in errorem non parvum inciderint, cum omnia somniorum phaenomena a vestigiis rerum in sensorio renovatis oriri posse contendant. Ipse enim sibi persuasit, multas res tum percipi quas mens nunquam ante cognoverit.

Id vero antea jam negare voluimus, et sub auspiciis celeb. Locke hic iterum nobis dicere liceat. menti inter somnia res nullas adesse præter eas, quarum antea sensorium vestigia habuit. Notionum olim a rebus externis communicatarum initio plerumque et quidem necessario in
somnia

* Haec res quotannis elegantissime illustratur a celeb. Profess. Robinson, in Praelectionum ejus exordio.

fomniis infolita est et vana; nam inter unius notionum conjunctarum seriei contemplationem novae rei impressio seriem peculiarem sibi, et fere adversantem, inducit, quae facillime alteri nupta, summam rerum ipsarum inter se junctarum persuasionem dabit. Exemplum ab auctore ipso memoratum hoc illustrabit.

Si hominis cujusdam notio semel tantum antea visi, idque positione corporis aut vestitu peculiari, puta equo insidentis, aut pallio induti in fomniis se praebuerit, et si impressio mutata idem excitaverit patibuli aut solii, tum pro illo statu, in quo una antea hominem vidimus, eundem tanquam crimina commissa luentem, aut imperii insignibus ornatur, conspiciere videbimur.

Plurimis contra omnia systemata mechanica prolatis, suum denique systema cl. Baxter longo sermone exponit; quod multa censura, multis-

que

que quibus adversarios proscindit conviciis spoliatum, sequentibus enunciari potest : Hominum nimirum somnia geniis quibusdam deberi, quibus permiffum fit, ut suae indolis malevolentiam per somnum falsis vanisque spectaculis, nos decipiendo, exerceant. At tale animantium genus fingi tantummodo potest, quare argumenta auctoris nostri, non nisi ex iis quae sint verifimilia, aut ex eo, quod caetera systemata inepta credat, deduci necesse est. De his autem vix est quod cum eo certemus, cum totius systematis fundamina adeo sint imbecilla. Animantia proferre humanum genus, quoad cognitionem toto coelo superantia, in eum tantum finem, ut per somnum seriem suggerant rerum vanarum et ridicularum, id demum est ea fingere, quae nisi validis niterentur argumentis, accipi nullo modo possunt ; talia vero argumenta res ipsa non capit.

Quod si tales potestates in ulla scientiae parte

patiamur, nil impedit quo minus ad caeteras omnes adhibeantur; neque tum ullus hominibus investigandi locus esset, cum leges mechanicae adhuc constitutae ad ejusmodi potestates referri, et sic omnes difficultates in posterum facili opere tolli possent.

Sed, si largiamur impraesentiarum invisibilia haec animantia existere, evidenter apparet auctorem, ut phaenomena cuncta anomala somniorum explicet viribus eorum necessario ita uti debere, ut ipse sibi minime constet. Nunc enim ita ea depingit, tanquam mala ipsorum indole impellerentur*; nunc quasi mali genii servi, ne recte beateque vivant, cupiditates et vitia hominum explendo, eos ad scelera pelliciunt: At, in decursu ejusdem tentaminis, miramur eandem animantia maligna, summa amicitia ac liberalitate in humani generis commodum scientiae

* Vid. pag. 276.

tiae ambages explorare, aut amica sollicitudine futuri nebulas dissipantia, ut pericula impendentia aperiant. Quid multa? Hoc systema *Rosycrucianum* tot evidenter repugnantia in se habet, ut plura dicere non sit necesse. Principium, quo quasi fundamento nititur, ita a vero et ab omni philosophia abhorret, ut neque eruditio, nec vehementia auctoris, quenquam convincere possit, quem non ante credulum superstitio reddiderit. Quod veteres theoriae, quas caute examinavit, multisque refutavit, rem non expediant, ex hoc illud dogma minime esset eruendum, ex quo suum systema exstruxit. Non ideo, quia illi licet in theorias Aristotelis et Lucretii animadvertere, caetera quoque tentamina somniorum phaenomena mechanice explicandi absurda sint, necesse est. Quantum enim cunque haec sibi ipsa repugnent, et quamvis Lucretii doctrinae fictis poeseos ornamentis gaudeat; tamen principia quibus fundantur, si progressus scientiarum respexeris, magis philosophiae sunt consentanea,

sentanea, et plus ingenii ostendunt, quam modus ille Baxterianus, rem novo prorsus animantium genere creato, expediendi.

Ne Deus interfit, nisi dignus vindice nodus
Inciderit. —————

Antequam ad plenam nostrae sententiae de somniis expositionem progredimur, necesse erit, ut quibus ratiociniis inducti ab opinione magni Locke nomine sancita discessimus, brevi dicamus. Doctus ille metaphysicus mentem, dum corpore intercluditur, ideas semper percipere negat *. Neque concedit facultatem cogitandi tam ipsi naturae inhaerere animi, quam corporis naturae extensio; sed potius id esse perceptionem idearum animo, quod sit motus corpori, non quidem naturam ejus, sed operationem quandam, neque ideo semper necessario exercendam.

In

* Vid. Essay on the Human Understanding, Chap. on the Origin of our Ideas.

In somno, ait hic auctor celeb. nobis satis elucet, hanc impressiones accipiendi facultatem ad tempus cessare, adversaeque sententiae fautores accusat, quod principium suum, quum id demonstrare nequirent, peterent. Is autem ipse in similem errorem, ut argumenta suae hypothese sustentandi gratia afferat, incidere videtur. Quod animus per quietem non cogitet exinde deducere, quod ejus, de quo cogitavit, ipsi conscii dum vigilamus non sumus, id certo est maximam ejus rei partem de qua litigatur assumere. Animum ipsum eorum, quae illi objiciuntur, per somnum tunc temporis conscium esse suspicamur; cum autem simul ab omnibus, quae pertinent ad communes idearum nexus remotus sit, nil impedit, quin imperio rerum quas tum percipit aut sentit totus sese committat, adque eas majore studio et celeritate attrahatur.

Haec a nexibus idearum communibus alienatio in causa est, cur postea nulla cogitatorum sit
conscien-

conscientia ; nam cum recordatio, ab unius
 ideae recentis aut plurium cum aliis conjunctio-
 ne oriatur, ubi conjunctio ista non fiat, ut in
 somno, cum ideae familiariores procul absunt a
 perceptione nostra, defectum memoriae necessa-
 rio sequi, quis non videt ? At, si somnia nostra
 circa res bene notas versata fuerint, hasque in
 memoriam revocarint quae postero die sensibus
 oblata sint, aut si fortuna novam quandam
 speciem objecerit earum quas per somnum vi-
 dissemus, facillime totam seriem percurrimus,
 donec obvia fit nova impressio a qua interpelle-
 mur novam speciem, novamque rerum seriem,
 conspecturi *.

Quaerit Locke celeb. utrum animus ea per-
 cipiens, quorum postea non fit conscius, aut vo-
 luptate frui possit, aut perferre dolorem, et fe-
 lix esse, aut miser ? Nos quidem revera fieri
 dixe-

* Vide hoc optime tractatum a Doctore Cleghorn Dis-
 sert. Inaug. De Somno, pag. 43: et seq.

dixerimus ; simulque experientia docti adjicere talia percepta plerumque, ne dicam semper memoria teneri, et hanc dari posse ejus explicationem. Docet ipse vir cl. voluptatis et doloris ideis generaliores capere mentem non posse, quas igitur oportet, cum magna multitudine earum rerum quae sensibus objiciantur, cohaerent. Quod connubium commune cum perfectiori memoriae certissimum ponit fundamentum, sequitur voluptatis et doloris species in memoriam prae caeteris iri revocatum.

Exempla a cel. Locke prolata ad rem quae nunc agitur minime pertinent. Ad illud enim dogma sunt formata, quod summo studio ante refutavimus ; nimirum, animum absque corpore interdum agere, quod, etiamsi haud objiceremus, tamen fieri non posse, quod duo corpora uno eodem animo (ut putat cl. Locke) simul moveantur, pro certo habemus. Caeterum, si quis propterea somniasse se per somnum negaverit, quod

quod idem vigilans quid somniaverit non meminit, hunc nos convincere non posse confitemur. Jam ante demonstratum est, talem memoriae defectum saepe fieri debere, propter inusitatas quae menti offeruntur species, propterque leges quibus ipsa recordatio regitur.

Quae postea idem objicit de repugnantia somniorum ad ea quoque respondemus. Varia et inusitata consortia a diversis quae fiunt impressionibus oriri oportere, jam antea ostensum est; has autem, nisi a communi idearum origine et fonte profluere, non est quod judicamus. Inesse animo ideas aut antequam corpori se adjungat, aut dum adjungatur, negamus. Satis nobis videtur, facultatem animo esse istas impressiones agnoscendi, quae ex illo tempore fieri inceperint; neque facultate privari animum, inde a primo ejus cum corpore conjunctione usque dum corpus terrestrem comitem ad finem vitae ejus reliquerit.

Theoria somniandi perfectissima, earum quae haecenus apparuere, me iudice, illa est quam ex operibus cel. Hartley colligere licet. Fatendum tamen, quatenus ad physiologiam pertinet, huic quoque multa objici posse, vix facilius expedienda, quam quibus cunctae ejusdem physiologicae opiniones patent. Attamen, quum doctrina de idearum consortio sive adfociatione, qua pars metaphysica systematis ejus maxime nititur, erroribus ejus physiologicis parum afficitur, quippe quae pars solida inductione e rebus bene firmatis fundata sit; ut illa eam fidem eamque admirationem consequeretur, quas amplitudo ejus, et ingenium acumenque auctoris postulant, nihil reliqui erat, nisi ut doctrinis physiologiae emendatis associaretur. Hoc ut nos quatenus cum nostra materia conjunctum sit, faciamus; hodiernorum in physiologia emendationibus utemur: Quibus parte systematis Hartleii meliori annexis, res summi momenti, quae in systemate animali inter somnia accidere solent, illustratu-

ros, earumque explicationem simpliciorem et faciliorem nos reddituros, speramus.

Opiniones physiologicae, quibus hac de re sequor, a doctrina generali deduco, quam mihi D. Ash, amicus meus doctissimus, primus notavit et exposuit; cui non tantum in materia ista, quam nunc tracto, verum etiam in caeteris physiologiae partibus, cognitiones maximi pretii debeo. Dum autem hanc occasionem libenter arripio publice praedicandi quibus modis et me sibi devinxit, et caeteros suos in studiis academicis sodales, doleo quod non licet mihi (id quod futurum speraveram) lectores ad opera ejus relegare, ut illam doctrinam plenius illustratam haurirent, quam ego leviter tantummodo hocce libello attigi. Pergratum tamen animo est, quod opiniones physiologicae, ad hanc nostram materiam pertinentes, nulli theoriae ita adhaereant, ut cum hac et illas cadere oporteret, quum facta
tantum

tantum ad nullam hypothefin necessario accommodata exprimant.

Antequam ad phaenomena fomniandi explicanda me accingo, necessarium arbitror, observata aut facta pauca praefari, quibus tanquam principiis conclusiones infra dandae nitantur. In his autem exponendis, perbreves erimus, id solum spectantes, ne quae in attentionem communem non cadunt neglexisse videamur. Plura lectores pro se quisque secundum experientiam suam addent; ad quae tanquam lapidem Lydium nostra sententia revocetur.

Somnia per totum fomni tempus quodammodo manere supra jam et exemplis, et similitudine, verisimile reddere conati sumus *. Sermone quidem hominum communi verbum id, fomniare, ad eas tantum impressiones pertinet,

* Vid quoque Haller. Elem. Phys. Tom. v. p. 621.; Bonnetti Opera, p. 421.

net, quas animus per quietem agnoscit, et quae postea memoria retinentur. Rectius autem dicendum esset, inter somnum nos nunquam non somniare, cum series continuata impressionum in mentem fiat, interdum autem adeo confusa, aut debilis, ut nullum sui vestigium relinquunt. Hic status somni alti nomine distinguitur, qui, pro privatione perfecta perceptionis, mentisque absoluta requie haberi, nequaquam potest. Sunt quibusdam hominibus saepenumero indicia quaedam externa in somno quibus ideas menti inhaerere monstratur, licet vigilantes nullam rem percepisse, sed sensibus suis minime turbatos altiori somno jacuisse se credant; donec aliquid evenerit, quod cum somniis conjunctum, totam seriem reducendo, errasse eos coarguat. Hinc concludere licet, ex illo tempore, quo primum animus cum corpore conjungitur, illum facultate esse praeditum externa agnoscendi; cum vero impressiones in organa sensuum in hunc finem fieri oportet, claritas et duratio impressionum

horum

horum organorum statum sequantur necesse est.

Dum somniamus, quomodo revera nos habeamus, quoad res externas, nescimus; neque fallaciam earum specierum, quae menti offeruntur, cernere possumus *. Quaecunque studia in vita nos exercent, quibuscunque animi affectibus concitemur, iis nos summo ardore totos tradimus. Somnia vel maxime inusitata et mira plerumque cum consuetudine, cum affectibus, denique cum vitae ratione, aliquam habent affinitatem, aut conditione organorum corporis mutantur et reguntur. Per quietem philosophus causas

* “ Perceptio somniantibus, (ait erudit. Gregorius), quam maxime vivida est, scilicet in qua homo totus est, attentione adhibita indivisa, nulloque temperante iudicio. Hinc nulla in somnia vis animi; sed timor, moeror, libido, quicquid demum fuerit quod menti se obtulerit, eam statim occupat, et totum hominem rapit.” — Gregor. Conspect. sect. 405. p. 224.

fas rerum investigat *, avarus pecuniam con-
 quirit, cupidus libidinibus suis indulget. Sta-
 tum organorum corporis somnia afficere, in
 somniis id quidem morboſis, in delirio, in iis qui
 ventriculo gravato †, qui poſt iter tempeſtate val-
 de nimboſa factum ſomniant, videre eſt. Quae,
 ut magis adhuc content, duarum ſomni conditi-
 onum, cauſas valde diverſas agnoſcentium, men-
 tionem facere licet. Harum prima ſequitur fri-
 gus extremum, ſanguinis detractiōnem, caete-
 raque quae univerſi ſyſtematis torporem indu-
 cunt, et impreſſiones per ſomnum factas adeo
 debiles reddunt, ut omni ſuo veſtigio careant.
 Alteram conditionem ſpirituum ſtillatitiorum, o-
 pii, caeterorum narcoticorum nimius uſus, laeſi-
 ones violentiores, morbi nonnulli, ut ſyncope, a-
 poplexia, et alii faciunt. Hae quoque cauſae ſta-
 tum

* Kaaw Impet. fac. p. 321.

† Vid. Sanctor. Sect. iv. No. 40. et De Somno, No.
 26.; Halleri Element. Phyſ. Tom. v. p. 622.; Beattie,
 Eſſay on Dreams.

tum fomni torpidum gignunt, somniorum, ut creditur, expertem ; quum sensuum organa impediunt, quo minus muneribus suis rite fungantur.

Aurora appropinquante, somnia observantur vividiora *, quod magis adhuc ad impressiones rerum, quae cernuntur et audiuntur, quam ad caeteras pertinet.

Bruta animantia aequae ac homines somniant †. Excitantur enim e somno impressione quadam, ut clare elucet in somniis, facta. Sic dicit Petronius :

Et canis in somniis leporis vestigia latrat.

Denique,

* Unde antiquorum opinio derivari videtur de somniis matutino tempore veris :

— Post mediam noctem ubi somnia vera.

† Aristotel. Hist. Animant. L. iv. c. 10.

Denique, sunt qui per quietem colloquia habere visi sunt, surgere, loca ad quae tendere soliti fuerint petere, postremo omnia facere quae vigilantes agere consueverint *. Huic in animali oeconomia rei memorabili lato sensu nomen somnambulationis impositum est. Quae, licet cum materia nostra arctiorem nexum non habeat, neque iisdem prorsus principiis explicari possit, tamen res per se adeo mira est, tamque grata philosophorum animis, caeteraque somniorum phaenomena adeo refert, ut alienum a proposito nostro futurum non credamus, inter phaenomena somniandi et hoc quoque retulisse, et in sequela hujus dissertationis explicationem ejus tentasse. Atque hic necesse erit quid sit discrimen somniorum justorum et somnambulationis definire. Quod, exempla ista perpauca quae de hac re fide digna extant perpendendo, sequentibus

* Vid. Hildan. Cen. 11. Obs. 84. 85.; Bohn. de Somnambul.; Krugeri Physiolog. 79.

sequentibus duobus absolvi arbitramur. 1. Potestate, quam conservat mens somnambulantis musculos voluntarios excitandi. 2. Ufu rerum externarum fortuito, dum mens formas earum contemplatur. Invenimus enim qui per somnum ambulat, licet validam rerum istarum impressionem habet, ad quas animum videtur advertere, tamen istas impressiones ab ipsis rebus non esse ortas. Exempli juvenis, quem Archiepiscopus de Bourdeaux observavit, sequentem habemus historiam, qua id quod diximus demonstratur.

“ La même personne, témoin oculaire de ces faits, pour s’assurer si le somnambule ne faisoit alors aucun usage de ses yeux, mit un carton sous son menton, de façon à lui dérober la vue du papier qui étoit sur la table ; mais il continua à écrire sans s’en apercevoir ; voulant ensuite connoître à quoi il jugeoit de la présence des objets qui étoient sous ses yeux, il lui ôta le papier sur lequel il écrivoit, et en substitua plu-

lieurs autres à différentes reprises ; mais il s'en apperçut toujours, parce qu'ils étoient d'une inegale grandeur : Car quand on trouva un papier parfaitement semblable, il le prit pour le sien, et écrivit les corrections aux endroits correspondant à celui qu'on lui avoit oté *.

Ex iis quae jam facta exposui, elucet, somnandi phaenomena ad unam referri posse definitionem, nimirum ad capacitatem quae adeste videtur sentiendi et agendi, licet impressiones externae, et modus agendi usitatus, absint.

In somno solidum vitale tantum afficitur ; causae quibus inducitur is status nullam vim in mentem exercere possunt ; illa quas ideas perceptionis organa offerunt, eas somno pariter ac vigilio annotat. Unde ad physiologiam solummodo

* Vid. Encycloped. Gallic. ad verbum Somnambulifine.

modo pertinere somniorum doctrina apparebit, quippe quae ex actionibus unice animalibus oriuntur, et corporea sint, sicuti sensuum impressiones, quarum non nisi modus quidam existunt certo statu, certa agendi ratione solidi vitalis in corpore originem suam debentes. Hoc ex argumentis sequetur, quae suadent, in perceptione et sensu ordinariis, organa nunquam pati tantum, sed ipsa agere, non minus quam fibrae musculares, dum contrahuntur. Haec actio, id est, quod a mente quando percipit, animadvertitur; quae sentiendorum perceptionis notio, cum organis diversa prorsus tribuit, ab iis quae vulgatae theoriae iis tribuunt, novam plane somniandi ideam praebent, rebus factis et physicis phaenomenis stabilitam. Haec ut vera probentur, necesse est, ut monstremus, sensum ab actione quadam in sensuum organis oriri, quam causa stimulans excitaverit. Sic visus ab actione lucis in retinam oritur.

Lucem

Lucem esse corpus retinamque qua stimulus afficere experimentis arguitur, quae ostendunt extendi eam, dividi, attrahi, et momentum habere*. Naturam lucis a materia non abhorere facili ostenditur experimento. Nam corpora levia foco lentis locata, a radiis ad certum gradum collectis moventur.

Argumenta quibus retinam legibus communibus solidorum vitalium stimulis tentatorum obedire

* Vide Newton's Optics, passim.; Elliot on the Branches of Natural Philosophy connected with Medicine.

Vid. quoque Prof. Robison, quantumvis pretii praedicationes de hac re, in quibus praeter ejusmodi experimenta, chemica quaedam memorantur, quae rem prorsus extra dubitationis aleam ponere videntur.

Conf. quoque celeb. Black Praedicationes, ut et scripta chemicorum hodiernorum, praesertim amici mei spectatissimi Lavoisier, autorum nuperorum facile principis.

bedire evincitur, a cognitione variarum hujus conditionum ducuntur; quales sunt, excitationis, debilitatis indirectae, spasmi temporarii, spasmi diuturni, et paralyseos. Excitatio retinae fit per lumen more solito applicatum; quod dum applicatur, ut excitetur visus, non recipit aut patitur tantummodo retina; perceptio lucis, coloris, distantiae, &c. organi quo vidimus status quidam est et actio. Hujus rei argumenta ex Newtoni *, Hartleii †, Darwin ‡, et Elliot §, experimentis petantur.—Hic status sive actio, ubicunque adfuerit, menti rerum quae cerni possunt perceptionem tradit, quum satis constet, ex eadem actione, quocunque modo orta, eandem secuturam esse notionem. Possunt autem alia corpora, alii existendi modi menti totam lucis colorum, et similium ideam dare, ne singula quidem particula agente; docent experimenta supra memorata;

* Optics, p. 321.

† On Man.

‡ Dissert. Inaugural.

§ Philosophical Observations on the Sense of Vision and Hearing.

memorata; docent alia, ejusdem generis quorum nonnulla denuo instituendi, eorumque veritatem firmandi, facultas mihi fuit*.

Lux et colores, per se simplicem tantum notionem animo suggerunt; legibus autem notissimis docemur optices et picturae, formas, res externas, distantiam, vicinitatem, modos tantum esse notionis coloris et lucis; neque igitur nisi modos legis generalis, qua ea actio cietur, unde mentis idea pendet, ab organo ipso oriundos. Ejusmodi diversitas, unde distantiae et vicinitatis

* Si oculus pressione valida et continua irritatur, spatii concavi et lucidi impressionem habemus, coloribus quales a prisma generantur, distincti. Hoc experimentum optime instituitur, oculo aliquandiu per tenebras praedisposito. In pressione pergendum est, donec dolorifica fiat, nihilque incommodi sequitur, nisi quod oculus paralyti temporaria affectus relinquatur. A pressione in aurem, diversimode variata, diversorum sonorum sensus oritur.—Vide Elliot's Observations, &c.

einitatis ideae nascuntur, notionem praebent
 motus, nulla loci mutatione facta. Namque
 communis loci mutati notiones cohaerent sem-
 per cum mutato situ rerum et magnitudine ea-
 rum visa mutari. Quae mutatio in impressio-
 nibus existens quas, proxime mens contemplatur,
 necessario sequitur notionem motus ad rem mu-
 tatam, vel ab ea, se comitem esse daturam. Cog-
 nitionem distantiae a motu habemus, quoties
 spatii nonnihil inter res externas interpositum
 videmus; qua cognitione carens, puer, cui visus
 subito restitutus erat, oculis ejus chirurgice traca-
 tatis, distantias rerum distinguere omnino non
 potuit; omnibus externis oculos tangi crea-
 dens *. Idem fit in infantibus.

Omnem positus in genere, situs quoad cae-
 tera, similitudinis, distantiae et similium notio-
 nes mens sibi ipsa creat experientia, consue-
 tudine,

* Vide Cheffelden's Anatomy, p. 301.

tudine, et memoria, licet quod visu percipitur, quamcunque multiplex, tamen aut lux fit, et colores in oculos per se agentes, et pro modis suis actionem sibi propriam excitantes, aut causae aliae, eundem prorsus effectum edentes. Picturae et imagines rerum bene notarum, per has potestates facillime mente agnoscuntur, et quae pictores in plana tabula imitantur, ea rotunda esse videntur. Hisdem principiis nititur deceptio distantiae in picturis, et in camera quam vocant obscura. In prima vitae parte hanc conjunctionem, similitudinem, distantiam, &c. ignoramus, unde tali deceptioni non sumus obnoxii, donec idearum adfociatio, aliaeque causae supra memoratae, notiones altius menti impresserint. Docent qui subito visum recuperaverunt. Puer quem Chesselden * memorat nullam a picturis notionem solidorum accepit; eas tantum pro planis tabulis variis coloribus

* Vid. Anatomy, pag. 302.

ribus distinctis habebat, neque deceptionibus a mixturis lucis colorumque arte factis patuit.

His dictis elucet, quod lucis et colorum primaria actione, secundaria vero figurae, magnitudinis, distantiae, extensionis, motusque, qui fieri videtur celeris tardive, ideae propriae menti imprimi possint, mutata tantum actione sive statu retinae; quam mutationem alii stimuli in organo visus facere possunt, eodem modo ac fit stimulo lucis ipsius.

Somniandi theoria ergo, ut brevis sim haec est: Corpora extrinsecus admota, qualia sunt lux, aer vibrans, &c. agunt qua stimuli in organa sensus, horumque statum quendam inducunt, unde cum mente perceptionis notiones communicantur. At idem status, alio quocunque modo effectus, eandem dabit notionem. Sic pressio cum retina eum statum communicat, qui menti totam ideam praebet lucis perceptae et

8 F colorum.

colorum. Auditus sensum pressio pariter nervo
 auditus impertit. Varii stimuli interni cum
 sensuum organis junguntur ; quae tamen acces-
 sione luminis caeterorumque externorum exci-
 tata, internis stimulis non obediunt *.

In somno vero, detractis stimulis externis,
 praecipue ab oculo, capacitas stimulos admit-
 tendi augetur et accumulatur, donec certo som-
 ni stadio, potestates internae, sanguis puta, in
 organa praedisposita agunt non minore vi, quam
 qua externi stimuli suo impulsu perceptionem
 gignunt, ut phaenomena repraesententur imagi-
 num, sonorum, et similiarum, eaque eadem aut ma-
 jore claritate, quam in actu videndi per lumen,
 audiendi per aera vibrantem, &c. Causae me-
 taphysicae, praesertim recordatio et adfociatio
 idearum, modum, nexus notionum, spatium tem-
 poris

* Vide Hobbes, Treatise on Human Nature, Chap-
 ter on Dreaming, sect. iii. et seq.

poris per quod durant, satis explicant. Claritas et congruentia tempore matutino auctae principiis physicis antea expositis originem suam debent *.

Ut autem reditum per somnum perceptionum, aut recenter aut fortiter impressarum, explicemus, opus est memorare, quod sensus organa legi parent, qua leviter excitata, in certas actiones prae aliis incidere malunt. Nam, quum causae in oculum auremve agentes, diu, fortiter, recenter egerint, in eam actionem quae tum fit, per aliquod tempus post, organa facillime incident. Is status sic inductus perceptionum successio erit per diversa sensuum organa communicata, licet omnes causae extrinsecus agentes amotae fuerint. In oculo id fit post conventus,

picturas

* Nam evidenter apparet, claritatem, ideoque et veritatem congruentiamque somniorum, maxime conspicuam fore versus auroram, quando propensio ad actionem in sensuum organis fastigium jam attigerit.

picturas splendidas, itinera velociter facta, aut navigationem ; in aure, post concentus musicos, campanarum sonum, aut alium quemvis cui sensus assueverit ; in olfactus gustusque sensibus, post novos quosdam aut diu persistentes saporis, et odores veluti cadaveris ; in tactus sensu, post diuturnam pressionem vinculorum, post compedes, et similia. Hac lege ad somnia applicata rationem discimus, cur certae perceptiones fundamenta somniorum sunt, quae menti obversantur *. Sunt enim diversi excitationis modi,

* Somnia, fortia aut recentia hominis vigilantis sensa, plerumque referre antiquis pariter ac hodiernis innotuit. Nam ita Cicero :

Fit enim fere, ut cogitationes sermonesque nostri pariunt in somno tale, quale de Homero scribit Ennius, de quo videlicet saepissime vigilans solebat cogitare et loqui.—Vid. Somn. Scip. 340.

Eandem notionem poetae summi sequentis versus attingunt.

modi, actionem peculiarem facientes, cum hujus
ideis comitibus, qui saepe statu corporis oriun-
tur et variantur. Unde fit quod ventriculus,
caeteraque corporis organa, somnia quodammo-
do regunt.

Praeterquam vero quod hi effectus in sen-
suum organis eduntur, stimulorum communium
detractione, unde aliorum actionis magis capacia
redduntur, ita ut perceptioni ansam praebeant,
idem alio modo fieri potest. Nam ipsis sensuum
organis usitatam conditionem retinentibus, sed
aucto praeter naturam stimulo interno, qui iis
inest, in utroque exemplo effectuum summa ea-
dem erit. Quare in capitis inflammationibus,
caeterisque morbis acutis, parum congruentia
per

—————agit ipse furem

In somniis, ferus Æneas : Semp̄erque relinqui

Sola sibi, semper longam incomitata videtur

Ire viam, et Tyrios deserta quaerere terra.

Virgil. Æneid. iv. V. 465;

per quietem cernere videmur. Iisdem principiis, ebrietas, opii effectus inter Turcos, delirium, et quaedam maniae phaenomena, explicantur.

Ad spirituum stillatitiorum, opiique effectus quod pertinet, in intellectu mutando, jure simul considerare possunt, quum eadem operatione gaudere videantur *. Id quod sequenti de effectibus opii apud Turcos narratione elucebit, quam dat peregrinator nuperus ingeniosus. Postquam horrendos effectus narraverit, quos istius pharmaci nimius usus in corpora illius gentis hominum edit, qui quoad omnia eas referunt, qui spirituum stillatitiorum nimiam potionem sequuntur, quotidianam luxuriam sic describit :

“ A

* Vid. amici mei ingeniosissimi Doct. Drake Dissert.

Inaug. de Somno, pag. 62.

“ A long row of little shops are built against one of the walls that surround the square, within which is the mosque. These shops are shaded by an arbour, which reaches from one to the other, and under which the master takes care to place a little sofa to accommodate his guests, without stopping up the passage. The customers arrive and place themselves in order, to take the dose which the habits each have contracted render necessary. The pills are distributed. Those most used to the practice perhaps swallow four, larger than olives, and each immediately drinking a glass of cold water, waits in his particular attitude. An agreeable reverie, at the end of three quarters of an hour, or an hour at most, never fails to animate these automatons, causing them to throw themselves into a thousand different postures, but always extravagant, and always merry. This is the moment where the scene becomes most interesting ; all the actors are happy, and each returns

returns home in a state of total irrationality, but likewise in the entire and full enjoyment of happiness, not to be procured by reason. Disregarding the ridicule of those they meet, who divert themselves by making them talk absurdly, each imagines, and looks, and feels, himself possessed of whatever he wishes. The reality of enjoyment often gives less satisfaction *.”

Patet in hoc exemplo, ut in ebrietate a spiritibus stillatitiis, quam quotidie cernere est, phaenomena stricte ad eam posse referri theoriam, quam explicare ante conati sumus. Supra asseritur summam effectuum in organa sensuum editorum ratione duplici absolvi posse : Nam, aut augetur capacitas actionem admittendi in ipsis organis, ob stimulos qui agere solent detractos, aut ipsi stimuli augetur, qui agunt. Prius somnia, et forsitan istum mentis statum quem Britannii

* *Memoirs du Baron de Tott, Vol. i. p. 141.*

tanni nominant *second sight* *, postorius ebrietas, delirii, maniaeque quarundam specierum vefanias gignit. Utroque conjuncto, in immenfum fere impreflionum claritas crefcit. Quare fi corpus morbo oppreffum fuerit, aut cibi copia majore folito gravatum, aut diu ante actio injucunda permanferit, qualis eft in procellis equitatio, peregrinatio per vias afperas ; tum imprefiones communicatae ob laefas partes corporeas, fere injucundae erunt, ita ut affuetis ideis comitibus

* Videantur cuncta huc pertinentia in Johnson's Journey to the Western Iflands, pag. 245. et feq. ; Falconer's Effay on the Influence of the Scenery of a Country on its Inhabitants.—Manchester Memoirs, Vol. i. p. 284. &c. &c.

Mirum hoc phaenomenon, ut et alia mentis pathologia derivata, quotquot ad rem noftram illuftrandam aliquid conferre poffent, plenius exponere primo in animo erat. Sed poftquam quaedam in hunc finem praeparaffem, limites hujus opelli plura me perfequi vetuerunt.

tibus conjunctae anxia et terrificae formabunt somnia.

Ad istas maniae species quod attinet, quae a morbo quodam corporis locali oriuntur, harum phaenomena similem rationem dare licet. Haec tantum ullius momenti diversitas adest, quod somniorum imagines vanas esse, res assuetae communique serie cogitandi adnexae redeuntis detegant * ; in mania vero tam fortiter tamque vividae menti repraesentantur impressiones, propter

* At in somniis vividioribus, seu visionibus, et somnambulatione, facilitas, quaecum ad usitatam cogitationum seriem revertamus, ope rerum bene notarum haud semper adest. Quamobrem illi status maniam quam maxime referunt, inque eam facillime abeunt. Hujus rei veritatem confirmat ill. Haller.

Ob fortissimum autem adfectum, et in parte sensorii communis violentum motum, hic morbus multa cum delirio communia habet, et facile in maniam transit ; et

perinde

ter causas excitantes aut vehementes, aut permanentes, ut externorum perceptio cum consuetis idearum consortiis conjuncta penitus amissa fit aut negligatur, et mens infixata haereat in contemplandis imaginibus fictis, quas sensuum organorum abnormis actio, idearum consortiis quadantenus mutata, suggerit. Diversa phaenomena maniae et delirii, quae distinguendi, delirio feroci et miti, itemque maniae feroci et miti, causam dederunt, ad physiologicas quoque causas referri possunt. Illorum diversitas a gradus differentia tantum, non a natura harum intellectus morborum per se varia oriunda, vel a seminio diverso eorum temperamentorum in quibus accidunt, vel a causis externis, quod ad vim diversis pendere potest. Seminii varietas a natura habitus et temperamento solummodo pendet; quae rebus externis, diversâ claritudine perceptis et adunatis,

perinde verberibus supprimitur, metu nempe forti excitato, qui eum peculiarem adfectum animi subjuget.

De Somniis, in fine Elem. Physiol. Tom. v.

tis, illarum varietatum fundamina ponunt, quae morbosae in mania observantur; in sano vero per omnes illas potestates, qui vulgo intellectus audiunt, ingenium, ratiocinium, iudicium, &c. At maniae ferocitatem, si caetera eadem fuerint, pro rata portione, causarum excitantium vehementiae esse, quotidiana docent observata.

In mania, pariter ac in somniis, origo specierum vanarum, quae menti observantur in organo sensuum esse videtur, non in functionum intellectus imbecillitate, nam in utroque exemplo, si ea quae mentem occupant vera essent, et qui somniat, et qui mente captus est, sat bene ratiocinatur. Unde alia horum statuum memorabilis similitudo.

Ad istarum imaginum naturam causasque indagandas, quae visiones nuncupantur, nos observare oportebit, quod in somniis res externae eadem claritate repraesentantur, ac in aliis quibusvis

busvis conditionibus ; qua claritate impedimur, quo minus statum nostrum detegamus, praesertim quum nullae res externae sint, a quibus de isto statu moneamur.

Quoties aliquid meminimus, notio ejus semper imbecillior est, quam impressio ejusdem in organa sensus facta * ; qua imbecillitate rem mente tantum concipi judicamus. In somniis eadem est concepti claritas, ac si corpus externum adesset. Unde pro tempore quod revera existat non possumus dubitare.

Haec perceptionum claritas ea dubia tollit, quae situs quosdam inusitados, in quibus esse nos credimus, creare possent. Facit ne quid suspicemur, nisi res adeo mirae fuerint, quae nulla sensuum deceptione explicari possunt : Ut si quis ex alto cadens nullam patietur injuriam, aut gladio con-

* Vide Hobbe's Treatise on Human Nature, sect. viii,

confossus sine dolore fit. His enim fere exper-
gescimus.

Somnium vestigia quasi veri nonnunquam re-
linquit. Nam, si quis facta aliqua somniet secun-
dum rerum naturam, neque absurda, neque pror-
sus nova, serie usitata cogitatorum quoad suc-
cessionem servata, si porro postea ad somnum
compositus sibi videatur, nulla datur regula, nul-
lum filum, quibus ab iis quae revera evenerint,
somnia separare queat. Haec fallacia augetur
saepe, cum somno quod certo acciderit se miscue-
rit. Si enim certa somnii parte homo quidam, aut
res de novo in conspectum venerint, quod re-
vera acciderit, cum iis quae facta videntur faci-
le conjungit *. Et si cogitatorum series tunc
temporis,

* Verum enim vero inter somnia communia, non est
quod miremur, esse quaedam maximam, cum rebus ve-
ris similitudinem, habentia; Vel, ut luculenter dicit
Gregorius :

temporis, nil evidenter absurdi ostendat, omnia vidisse, sin ostendat, omnia somniasse, se credit.

Huc suo jure pertinet somnambulationis theoria. Nullus plerumque somniantibus e loco motus est, quia quae dum somniamus imprimuntur, ea nullum consortium, cum motus voluntarii musculis, inierunt. Sola motus perceptio, qua guademus, gliscentis est, qualis a naviculo se movente iis essent, quorum oculi in externis fixa manerent, aut iis, qui prospectus haberent, semper se mutant; talis enim mutatio cum motus notione arctissime cohaeret. At
 si

Inter tot absurda et ridicula, nil mirum si quaedam minus inepta, vel denique vera fuerint; scilicet si quis, forte boni judicii, plus vigilans quam dormiens, multa secum reputaverit, et praeviderit probabiliora.—Greg. *Conspect. sect. 407. p. 222.*

* Vid. supra, pag.

si stimuli quorum operationem antea enumeravimus, ita valida fuerint, ut in musculos motus voluntarii mechanice agant, eosque in contractionem cieant, aut si idem (quod saepissime fieri verisimile est), a subita semisopiti excitatione oriatur, tunc nexus stabilitur inter eam notionem, quae modo menti inhaeret, et ipsum motum, qui nexus, iisdem rebus licet non ita frequenter redeuntibus, tam intimus redditur, ut notionem motus nunquam non sequatur.

Quum motus voluntarii excitatione potissimum status somnambulationis a somniorum statu differat, non est quod in caeteris phaenomenis utrique statui communibus diu commoremur. Hoc tamen oportet nos dicere, quod novus adfociationis status in mente generatur (verosimile autem est generari eum a primo motu voluntario excitato), unde is motus voluntarius varie mutatur.—Ut in juvene illo, cujus historia Archiepiscopus de Bourdeaux narrat, qui,

quum

Quum mente imprimeretur infantem aliquem in aquas demersum perire, natantis speciem induens, impressionibus in sensuum organa factis ita affectus est, ut, re peracta, quasi revera ex aqua frigida modo emerferit, horreret et rigeret. Pari modo quis non saepe videt, talium in sensus per somnum impressionum effectus ejusmodi fuisse, quos nulla imaginandi vis in vigilante, cujus sensus sani fuerint, ediderit?

Generaliter vero somnambulantis actiones unius tantum et immutati generis sunt, et tales, quales prima impressio motum excitans, et cogitatorum adfociatio postea addita, evidenter genuerunt. Sic juvenis ante dicti actiones ordinariae in orationibus sacris componendis et transcribendis versabantur*. Nec tamen diffi-

8

H

cile

* Vid. quoque quaedam similia facta in Antient Metaphysics, Vol. ii. p. 218. et seq.; Bohn. de Somnambulatione Eschenbach, Observ. Rar. 19. &c.

cile est conceptu, novam organorum sensus impressionem actiones solitas impedire, et seriem sibi propriam excitare, posse. Sic in eodem juvene, pro more in orationibus scribendis occupato, nova impressio ideam infantis in aqua perituri excitavit, quam statim motus nantis, et imago infantis periculo liberati, secuti sunt. Quaecunque impressio fit, qua opus fit ad exercitium musculorum voluntarii motus in dormiente ciendum, ex historia juvenis illius patet, stimulum vel levissimum totam seriem cogitationum in mente posse mutare. Nam levi labrorum ope pennae frictione semper accidit, ut cogitationum series ex tristi hilaris evaderit.

Ex omnibus his vero simillimum videtur, primum musculorum motus voluntarii exercitium in omni homine qui somno ambulat, ab actione quadam vehementi organorum sensus, vel a stimulo aliquo mechanico, oriri. Motus excitatus facile et validum connubium inquit cum
serie

ferie idearum tunc menti observante, ideoque constanter eas ideas revertentes sequitur. Valida tamen et mutata impressio priores motus mutare et variare potest; unde, ut in historia memorata, varietas aliqua accidere potest. Ex omnibus his, jure licet concludere, quod, si quis hanc rationem motus voluntarios primo excitatos in somnambulis explicandi, cum rebus factis generalioribus de idearum successione, quae ad omnes animi laesiones pariter pertinent, conjunxerit, exinde explicationem phaenomenorum somnambulationis, omnibus numeris absolutam, posse deduci. Cur vero, si haec vera essent, phaenomena somnambulationis non saepius accidant, hujus rei explicationem menti arridentem nullam adhuc suppetere, non possum quin confitear.

Sunt et alia phaenomena, ad mentis physiologiam pertinentia, quae hac theoria luculentam accipere possent explicationem; at plura persequi,

qui, cum temporis angustiae vetant, tum limites fati arcti, quibus hujusmodi dissertationes definiuntur. Quare id in genere addemus, quod hac theoria, ea res in qua explananda doctrinae somniorum, aliorumque vesaniae generum, cum maximis conflictarunt difficultatibus; nimirum ratio, qua in homine dormiente, vel cujus mens ullo alio modo turbata sit, notiones sensus et actionis orientur, perlucida redditur. Pictura, sensus impressiones, siue simplices hi fuerint, siue compositi, non unicam notionem, sed successionem et conjunctionem harum efficiunt, legibus quibus consortium idearum paret, ordinatas, pariter ac in communibus mentis operationibus. Hae impressiones seriem quandam idearum communicare pergunt, praeter solitum vividarum, donec nova et diversa in organum impressio, eodem modo suas series, suas ideas comites, induxerit, simili causa, novum sensus modum creante, denuo abripiendas et miscendas. Quae ita representantur, ea mens semper revera existere, eorum

eorum se ipsa partem esse credit; quia rerum
externarum impressiones aut ex toto absunt, ut
in somno, aut aliis impressionibus eodem tem-
pore interne factis, ut in caeteris vesaniis, vin-
cuntur.

F I N I S.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

1871

